

Økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll-Billes talepapir

Anledning	SOU samråd D (og E) med børne- og socialministeren om kommunernes ansvar på området for udsatte børn og unge
Dato / tid	Torsdag den 30. november 2017 kl. 12.00-13.30
Talens varighed	Ca. 5-6 min.
Sted	Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg, mødeværelse 2-141

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål E (Børne- og socialministeren)

"Ministeren bedes tilkendegive, om hun mener, at der er behov for at stille øgede krav til det socialfaglige uddannelsesniveau for personer, der arbejder på opholdssteder for anbragte børn og unge samt for dem, der arbejder som kommunal plejefamilie, og i givet fald hvilke. Endvidere bedes ministeren forholde sig til, i hvilket omfang ikke socialfagligt uddannet personale kan være en del af personalegruppen omkring disse børn og unge, og om der bør indføres særlige krav til denne gruppe af medarbejdere."

Samrådsspørgsmål D (Begge ministre)

"Ministeren bedes tilkendegive, om regeringen mener, at der skal nye initiativer til i forhold til at forebygge og undgå fremtidige tilfælde af grove svigt i sager om overgreb på og omsorgssvigt af børn, og om ministeren finder, at der bør skrides til en øget ansvarliggørelse af kommunerne, f.eks. i forhold til de muligheder, der i dag ligger i lovgivningen mht. økonomiske sanktioner og ansættelsesmæssige konsekvenser."

[Indledning]

- Tak til børne- og socialministeren for en grundig besvarelse.
- Jeg vil gerne starte med at slå fast, at børn og unge har krav på beskyttelse og omsorg. Og når deres nærmeste voksne svigter, skal vi som samfund være der for dem.
- Derfor har jeg også svært ved at forestille mig noget værre end, at de myndigheder, der skal holde hånden under børnene, også svigter.
- Så jeg synes, at det er nogle meget relevante spørgsmål, udvalget har rejst, og jeg ser frem til en konstruktiv drøftelse.

[Det kommunale tilsyn]

- Børne- og socialministeren har i sin tale redegjort for en del af den eksisterende kontrol med kommunerne. Jeg vil supplere med det, der hører under mit område.
- Først kommunaltilsynet, som jo siden 1. april i år har ligget i Ankestyrelsen. Tidligere lå det i Statsforvaltningen.

- Kommunaltilsynet har langt fra en hovedrolle i de problemstillinger, vi drøfter i dag. Det har derimod den del af Ankestyrelsen, der er kontrolinstans i forhold til de enkelte sager, og som også har en tilsynsrolle på området i forhold til kommunerne. Men det almindelige kommunale tilsyn hører med til det samlede billede.
- Som kommunal tilsynsmyndighed kan Ankestyrelsen for det første holde kommunalbestyrelsen ansvarlig for, at kommunens generelle beslutninger og retningslinjer på børne- og ungeområdet er lovlige. Det mener jeg er vigtigt.
- En kommunalbestyrelse har for eksempel en generel pligt til at sikre, at den har indrettet sin forvaltning på en måde, så den ikke systematisk overtræder lovbestemte tidsfrister eller undlader at reagere på underretninger.
- Hvis tilsynet bliver bekendt med, at en kommune ikke opfylder den pligt, kan tilsynet pålægge kommunalbestyrelsen at reagere – om nødvendigt med tvangsbøder over for de ansvarlige kommunalbestyrelsesmedlemmer.

- Dernæst kan kommunaltilsynet også følge op på konkrete afgørelser fra Ankestyrelsen på børne- og ungeområdet, hvis kommunerne ikke følger dem. Det kan også i yderste konsekvens ske med anvendelse af tvangsbøder – eller med trussel om det.
- Overførslen af det kommunale tilsyn fra Statsforvaltningen til Ankestyrelsen vil i den sammenhæng kunne understøtte koordineringen mellem det kommunale tilsyn og Ankestyrelsens øvrige sagsområder, herunder navnlig det sociale område.
- Vi forudsatte derfor også, da vi ændrede loven, at Ankestyrelsen er opmærksom på at inddrage det kommunale tilsyns fagedfunktion i sager, hvor kommunen nægter at følge op på en afgørelse fra Ankestyrelsen.
- Det er blevet fulgt op i den måde, Ankestyrelsen konkret har organiseret ansvaret for fagedfunktionen, hvor fagkontorerne har fået en mere integreret rolle.

[Individuelt strafansvar for kommunalbestyrelsesmedlemmer]

- Tvangsbøder har til formål at tvinge kommunalbestyrelsens medlemmer til at opfylde deres pligt til at handle efter lovgivningen. Når pligten er opfyldt, ophører tvangsbøderne.
- Derfor kan tvangsbøder ikke anvendes som en egentlig straf for en overtrædelse af loven.
- Den mulighed findes derimod i § 61 i lov om kommunernes styrelse. Denne bestemmelse fastslår, at et kommunalbestyrelsesmedlem, der forsætligt eller groft uagtsomt gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, kan straffes med bøde.
- Det er anklagemyndigheden, der vurderer, om der er grundlag for at rejse tiltale, og det er i givet fald domstolene der dømmer.
- Reglen forudsætter, at der er tale om meget alvorlige pligttilsidesættelser, og at kommunalbestyrelsesmedlemmet har handlet forsætligt eller groft uagtsomt. Derfor er det af gode grunde ikke en bestemmelse, der er blevet brugt ret meget. Men muligheden er der.

[Ansættelsesretlige konsekvenser]

- Endelig kan det være relevant at gøre et ansættelsesretligt ansvar gældende.
- Her er det vigtigt at slå fast, at det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for alle sager i kommunen. Det gælder både behandlingen af kommunens børnesager og håndteringen af eventuelle svigt.
- Kommunalbestyrelsen beslutter, hvordan forvaltningen skal være indrettet og har det øverste ansvar for ansættelse og afskedigelse af personalet. Kommunalbestyrelsen skal også føre et tilsyn med, at forvaltningen fungerer, som den skal.
- Fordi kommunalbestyrelsen har ansvaret i alle sager, er det også kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for at vurdere, i hvilket omfang der skal drages ansættelsesretlige konsekvenser, når det viser sig, at kommunen har svigtet.
- Desuden er det mit indtryk, at kommunerne rent faktisk bruger muligheden for at drage ansættelsesretlige konsekvenser over for direktører og chefer, som har svigtet deres ledelsesansvar.

- Kommunalbestyrelsen har ikke pligt til at behandle alle sager selv. Sådan må det være i praksis. Det gælder normalt også for personalesager.
- Men ethvert kommunalbestyrelsesmedlem har mulighed for at bruge sin initiativret til at sikre, at spørgsmålet om ansættelsesretlige konsekvenser i børnesager kommer på kommunalbestyrelsens dagsorden.

[Afrunding]

- Som I kan høre, er der allerede i dag en række muligheder for at kontrollere kommunerne og for at holde kommunalbestyrelsesmedlemmer og kommunale ledere ansvarlige, når de ikke løfter deres ansvar i de her meget alvorlige sager.
- Som børne- og socialministeren har redegjort for, har Ankestyrelsen en række muligheder for at kontrollere kommunerne og kan også selv gribe ind, hvis en kommune svigter. Socialtilsynenes kvalitetssikring er ligeledes vigtig i forhold til anbringelsesstederne.

- Og så bliver de gældende muligheder for at reagere ansættelsesretligt faktisk brugt: Kommunale ledere, der groft svigter deres ansvar, bliver fyret.
- Derudover ser jeg nogle vigtige perspektiver i, at vi nu også har fået den første dom, hvor en kommune er blevet dømt til at betale erstatning til ofrene for kommunens svigt.
- Med regeringens forslag om at ophæve forældelsesfristerne for erstatningskrav mod myndigheder, der svigter i sager om overgreb mod børn, mener jeg, at vi – med støtte fra et enigt folketing – tager endnu et vigtigt skridt.
- Når det er sagt, så mener jeg, at der er en udfordring i forhold til, om det i tilstrækkelig grad sikres, at kommunerne bliver holdt ansvarlige, hvis de svigter børn og unge.
- Derfor er jeg også åben over for yderligere initiativer og gode idéer. Det er min holdning, at vi skal arbejde videre med sagen i regeringen.
- Jeg ser frem til en åben og konstruktiv drøftelse med udvalget og til at høre udvalgets overvejelser og indspil.